

 dnevi
poezije
in vina

© BELETRINA, 2018. VSE PRAVICE PRIDRŽANE.

Brez predhodnega pisnega dovoljenja Beletrine je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem, javnim interaktivnim dostopom ali shranitvijo v elektronski obliki.

Prva ustanoviteljica Študentske založbe, predhodnice zavoda Beletrina, je Študentska organizacija Univerze v Ljubljani.



Vse informacije o knjigah Beletrine dobite na spletnem naslovu:

WWW.BELETRINA.SI

ISBN 978-961-284-451-6

Johanna Venho PREDIREN GLAS Z NEBA

Prevod
Julija Potrč Šavli

Izvršna urednica
Živa Borak

Lektura
Nanika Holz

Prelom
Jana Kuharič

Tehnični urednik
Marko Hercog

Izdajatelj
Beletrina
Kersnikova 4, 1000 Ljubljana
www.zalozba.org

Za založbo
Mitja Čander

Naklada: 400 izvodov

Ljubljana 2018

Johanna Venho
PREDIREN GLAS Z NEBA

v slovenski jezik prevedla Julija Potrč Šavli

Tässä on Valo ja hän retkeilee saaristossa:
rannikolla joka on pitsimäistä, paistuvien
räiskäleiden reunaa. Tässä on Valo, hän on
läpinäkyvä lapsi, hän on reunoista repaleinen
ja lähtee matkaan, puhallettu lautta, tuuleen
luottava jolla.

Hän ei ole lainkaan tietoinen. Mietteissään
hän maistaa viherlevää rantakiven päältä,
puhdistaa suolavedellä hampaat. Polviin saakka
Valo kahlaa ja kaislat neulovat reisiä
ja laiturin päästä alkaa kokkareinen paha puuro,
sitä kohti hän kurkottaa, kuultava ja ikkunainen
lapsi,
helpompi tulkita kuin peili tai käsiala,
eteenpäin kurkottaa suuremman voiman vetämänä,
pohjavirran? merituulen? vai noinko hän horjahtaa
tietoon, *meinasin vaan pulahtaa*, mitä meille
tapahtuu?

Tu je Valo¹, hodi naokrog po otočju,
po čipkasti obali, po robu palačink,
ki se pečejo. Tu je Valo, prosojen otrok,
ob robovih je natrgan, na pot gre,
je splav, v katerega nekdo piha, čolniček,
ki se zanaša na veter. Ne zaveda se.
Zamišljen okuša zelene alge na obalnih skalah,
si z morsko vodo umiva zobe. Do kolen
brodi po vodi, ločje mu šiva stegna,
na koncu pomola se začne grudasta, pokvarjena
kaša, proti njej se steguje, prosojen, oknast otrok,
lažje ga razbereš kot ogledalo ali pisavo,
steguje se naprej, vleče ga višja sila,
mogoče globinski tok?, morski veter?, ali pa tako
omahne v vednost, *hotel sem se le namočiti*, kaj se
dogaja z nami?

1 Fin. svetloba.

Here is Light, he is wandering in the archipelago,
along the lace-like coast, along the edge of baked
pancakes. Here is Light, he is
a transparent child, he is tattered along the edges
and takes the journey, a full-blown raft, jollyboat
trusting the wind.
He's not conscious at all. In his thoughts
he tastes the green algae on the beach stone,
cleans his teeth with saltwater. Knee-deep
Light wades and rushes stitch his thighs
and at the end of the dock floats the lumpy spoiled
porridge,
he reaches out towards it, translucent and windowy
child,
easier to interpret than a mirror or handwriting,
he stretches forward pulled by a greater power,
undercurrent? sea wind? or is that the way he trips
into knowledge, i just meant to dip a little, what is
happening to us?

Kun ollaan käsittämättömän reunalla
ei puhuta loogisia ja puhutaan
kaivovedenkirkkaita. Valo sokeltaa,
sähköttää. Kerron sille: sammalikossa
voi *vaeltaa ja uneksua*, poiketa taloon
vanhenemaan, muuttumaan helläksi.
Mustasta ja valkeasta punottu köysi,
miten paljon kestät niskan katkeamatta.
Valon kädet kietoutuvat kaulalle,
suu korvassa, juhannusruusu rävähtää
auki ja kaivoniityllä on usvaa, joku muinainen
kerää
seitsemää kukkaa, vanhenemaan, pehmenemään.
Mustasta ja valkeasta punottu köysi, punottu
seppel, pyöritä, lennätä, kuluvat kohta.
Valo nostaa vedet silmiin,
kukka virkistyy kaivovedessä, kylmät
pohjimmaisat, rakkaudet, lapset, hetki vielä,
anna pikkuvauhti, kiik-kaa, kiik-kaa,
kaivon reunalla, pidä kaulasta kiinni.

Ko smo na robu nedoumljivega,
ne govorimo logično, takrat je naš govor
bister kot voda iz vodnjaka. Valo momlja,
signalizira. Rečem mu: med mahom
lahko *hodiš in sanjaš*, se oglasiš v hiši
in se postaraš, postaneš nežen.
Vrv, spletena iz črne in bele,
koliko preneseš, ne da bi si zlomil vrat?
Valo mi ovije roke okoli vratu,
pritisne usta na uho, šipek naenkrat
vzcveti, na travniku so meglice, neka starka
nabira sedem cvetic, da te postarajo, omehčajo.
Vrv in venček, spletena iz črne in bele,
zavrti me, dvigni, da bom letela, kmalu bo konec.
Ob Valu imam solzne oči,
roža oživi v vodi iz vodnjaka, najhladnejši,
najgloblji: ljubezni, otroci, samo še malo,
malo me porini, guncam se naprej in nazaj,
na robu vodnjaka, okleni se mojega vratu.

When we are on the edge of the incomprehensible
we don't talk logically and our talk
is as clear as well water. Light mumbles, signals.
I tell him: in the moss you can
wander and dream, pop into a house
to grow old, become tender.
Rope woven of black and of white,
how much can you carry without breaking your
back?
Light wraps his arms around my neck,
his mouth is at my ear, the midsummer rose bursts
into blossom and there is mist in the meadow,
an old woman picks seven flowers,
to grow old and soft. Rope woven and garland
woven
of black and of white, dance me, fly me, it's soon over.
Light brings tears to my eyes, the flower revives
in the well water, the coldest, deepest: loveys,
children, just one moment more, give me a little push,
swing-out, swing-back, on the edge of the well,
wrap your arms around my neck.

Kunpa tietäisin! – Pitää tietää, jos on aikuinen.
Otan naulasta vastauksen,
puen sen päälle, painavan palttoon. Tässä kävellään
aurattua tietä aamulla
töihin, töistä kauppaan, kaupasta kotiin. Tämän
kanssa sopii turkislakki ja
tukevat saappaat. Kunpa tietäisin, särkevän
rakkauteni kanssa kuljen
rängästeessä: jos kysyt, lähden minne vaan, en
minnekään lähde vaikka
junia menee, rängästeittä kuljen ja Valoa talutan, se
pysähtelee, väsy.
Lunta putoaa puun oksalta maahan, sama ääni kun
ihminen kuolee, sinun
pitää puhua koko ajan sillä äänellä joka sopii
kielen alle, sopii kipeään

Ko bi vsaj vedela! – Moraš vedeti, če si odrasel.
Odgovor mi poda obešalnik,
nadenem si ga, težek plašč. V njem zjutraj hodimo
v službo po spluženi
cesti, iz službe v trgovino, iz trgovine domov. K
njemu se podata krznena
kučma in robustni škornji. Ko bi vsaj vedela, s
svojo bolečo ljubeznijo hodim
po sodrastem dežju: če me vprašaš, grem
kamorkoli, nikamor ne grem,
čepprav vozijo vlaki, hodim po sodrasti poti in
vodim Vala, ustavlja se in
utrudi. Z drevesne veje pade na tla sneg, enak zvok
je kot takrat, ko nekdo
umre, ves čas moraš govoriti z glasom, ki se prilega
pod jezik, ki se prilega

I wish I knew! –You have to know, you are an
adult!
I take an answer from the rack, put it on, heavy
coat.
In this coat we walk the ploughed road to work in
the morning,
from work to market, from market to home. A fur
hat and sturdy boots
complement this coat. I wish I knew, I walk in the
sleet
with my aching love: if you asked, I'd go anywhere,
I go nowhere
though the trains are leaving, I walk the sleety
route and lead Light,
he tends to stop every once in a while, he gets tired.
There's snow falling
from the tree to the ground, it's the same voice as
when someone dies,
you have to talk all the time with a voice that fits
under your tongue,
fits into the sore heart, call for love with that voice,

sydämeen, kutsua sillä rakkautta, joskus se
kohdalle osuu, hipaisee paljas
käsi kättä tungoksessa, anna lisää! ja ihme, se antaa
ja antaa.

bolečemu srcu, z njim moraš klicati ljubezen, некоč
se bo zgodilo tebi, gola
dlan bo v gneči oplazila tvojo dlan, daj mi še!, in
čudo – dala bo in dala.

sometimes it happens to you
a bare hand grazes your hand in the crowd, give me
more! and a miracle:
it gives and gives.

translated by the author and Kelly Lenox

Hän on ripoteltu harvakseltaan.
Hän on unta ja vettä, ne
luistavat sormista ja ovat
kuten vain harvat asiat
elämän ehto.

Tai hän on verta,
luitten särkyä, lihaa ja perunoita.

Hetkiä, joissa palat lokahtavat toisiinsa
on vähän, kerran ratikassa
kesäaamuna, valvotun yön jälkeen –

Ne hetket kuolevat jos ottaa kiinni:
kuin sisiliskon häntä jää kuumalle kivelle
käpristymään. Liskoa särkee,
se kasvattaa uutta, piileksii.

Potresena je tu in tam.
Je sanje in voda, ki ji
drsita med prsti in sta
pogoj za življenje,
kot le redke stvari.

Ali pa je kri,
bolečine v kosteh, meso in krompir.

Trenutkov, ko se delčki sestavijo,
je malo, nekega poletnega jutra
na tramvaju, po prečuti noči –

Ti trenutki umrejo, ko jih zgrabiš,
kot ostane martinčkov rep na vročem kamnu
in se skrči. Martinčka boli,
zraste mu nov rep, skrrije se.

She has been sprinkled here and there.
She is dream and water, they
slip through fingers and are
like only a few things
a condition of life.

Or she is blood,
bone pain, meat and potatoes.

Of moments when pieces snap together
there are only a few, once in the streetcar
on a summer's morning, after a sleepless night –

Those moments die as soon as you grasp them:
the way a lizard's tail stays on the hot stone
and curls up, shrinks. The lizard is hurting,
it grows a new one, hides.

Taas vajonnut monttuun savea suut silmät täynnä
kaikki aukot tukossa
et ryve, sinua voi luulla kuolleeksi

mutta ilmoille noustessa
valoisa metsäkäs tuuli kuivaa saven ja puhaltaa
reikä reiältä auki parhaat laulut

Spet si spušččen v jamo, usta in oči polna ilovice
vse odprtine zadelane
ne upiraš se, kdo bi lahko mislil, da si mrtev

a ko se dvigneš v zrak
ti svetel gozdni veter osuši ilovico in razpiha
eno luknjo za drugo, najboljše pesmi

Once again sunk into the pit mouths eyes full of clay
all orifices stopped up
you're not struggling, one might think you're dead

but rising up into the air
bright forest wind dries out the clay and blows
open hole by hole the best songs

Se mitä nimitit onneksi
(näkymätön, sätkivä evä
sisuksissa)
repäistiin sinusta kuin surkastunut jäsen.
Roikkuva lihapussi. Turha siemenvarasto.

Viiltävä taivasääni. En ole kuullut
kenenkään laulavan noin puhtaita
säpäleitä kuin timantteja,
holvikatosta ja maalatuista tähdistä läpi
soi irti leikattu tie
huiluna, auki molemmista päistä

Tisto, kar si imenovala sreča
 (nevidna, trzajoča plavut
 v tvoji notranjosti)
so ti odtrgali kot zakrnel ud.
Viseča vrečka mesa. Neuporabna zaloga semen.

Prediren glas z neba. Nisem še slišala,
da bi kdo pel tako čiste
drobce kot diamante,
skozi obokan strop in naslikane zvezde
 je zvenela odrezana cesta
 kot piščal, odprta na obeh koncih

What you called happiness'
 (an invisible, jittery flipper
 in your innards)
was torn from you like an atrophied limb.
A dangling bag of flesh. A useless seed store.

A piercing sky voice. I have not heard
anyone singing such clean
shards like diamonds,
through a vaulted ceiling and painted stars
 the sound of a severed road
 as a flute, open at both ends

Pöydälle N. oli jättänyt viestin:

“Ei ole minulla enää
muinaisten kirjurien kärsivällisyyttä, ei
noitien ehdottomuutta; valheen ja rovion välillä
ei ole vaikea valita.

Sumu nuolee
roskat silmämunista kuin vanha parantaja.

Menen vasta hämärissä metsään
kun maasto tasoittuu.
On turha tietää
mihin juureen kompastuu.”

N. je na mizi pustila sporočilo:

»Nimam več
potrpljenja starodavnih pisarjev, nimam
brezpogojnosti čarovnic; med lažjo in grmado
ni težko izbrati.

Megla bo izlizala
smeti iz očesnih zrkel, kot star zdravilec.

Šele ko se zmračí in se
pokrajina izravna, bom šla v gozd.
Nima smisla vedeti,
ob katero korenino se bom spotaknila.«

N. had left a message on the table:

“No longer do I have
the patience of ancient scribes,
the absoluteness of witches;
it is not hard to choose
between the lie and the pyre.

The fog licks
our eyeballs clean, like an old healer.

As soon as it's dusk I'll enter the forest
when the terrain turns smooth.
What's the use knowing
which root you'll stumble over.”

(metri kertaa metri)

3.

Nyt hyvä-äiti-kixit kehiin:
ruispuuron jälkeen
kamomillasaippualla pestyt pojat
puhtaitten lakanoitten välissä
ja äiti laulaa herkän laulun.
Jotain hämärästä lumesta ja
miten sinisellä hetkellä näkyy sisäänpäin.
Jos jaksaa katsoa. Kaikkea tauhkaa ja kuonaa.
Liian pienten päivien tuhkaa: möykkyinä
palamatonta seassa, vaikka
täällä on taivas auki
ja ikkunat tuulen tulla.
Hyvä ihme, täällä tehdään
uusia ihmisiä. Minä en vaan ehtinyt
katsoa kuin reitin tiskirätiltä vaipparoskikselle,
vesiväripöydän luota tiskialtaalle taas. Ei mitään
hemmoteltujen tyttöjen hommaa: nainen tulee
nirppanokastakin kun se tähän pannaan,

(kvadratni meter)

3.

In zdaj o tem, kakšen užitek je biti dobra mama:
po rženi kaši
se fanta, umita s kamiličnim milom,
znajdeta med čistimi rjuhami,
mama jima nežno poje pesem.
Nekaj o temnem snegu in o tem,
da v modrem trenutku večera vidiš vase.
Če lahko gledaš. Vso tisto kramo in umazanijo:
grudice pepela premajhnih dni
med vsem tistim, kar ne zgori, čeprav
je tukaj nebo jasno
in so okna odprta vetru.
Sveta nebesa, tukaj delamo
nove ljudi! Le meni ni uspelo videti dlje
od kuhinjskih krp in koša za plenice,
pa spet nazaj od mizice s temperami do
pomivalnega korita.
To ni delo za razvajene punce: še najbolj fina
princeska bi postala ženska v tej godlji,

(a square metre)

3.

Now for the-kick-of-being-the-good-mum:
after the rye porridge
after the sons washed with camomile foam
and slipped into clean sheets
with mummy singing a sweet song.
Something about shadowed snow
and how at the blue twilit-moment one can
go inwards. If you're up to looking. All that
garbage and slag:
ash from the too-small days, clotted with
non-combustible blots, even though here
the sky's clear
and the windows open to the winds.
Good grief, here we're making new people.
But all I'd time for
was the track from the dishcloth to the nappy bin,
and back from the children's painting-table
to the sink. No job
for spoilt girls, this: the prissiest minx
would soon turn woman in this fix:

muutama lapsi peräperää,
vuosia kokopäivätoimisesti ja
metri kertaa metrin tilkku,
pikkuasioista ei tehdä numeroa
koska pelissä on niin paljon.
Sinä et ole enää se ruusu, pimpinella, rosabella,
olet kasvualusta: multaa
ja maatumattomat paakut.
Heikompi luovuttaa jo
ennen ensimmäistä uhmakohtausta;
lapsi on oppinut puhumaan ja
puhuu ihan muuta kuin mitä odotin.

Aamulla tuli kuolinviesti,
sitä lajia, että tiedetään:
me ollaan seuraavia. Tuuli yskii
keuhkonsa rikki, kirjat hyllyssä
kirjeitä vailla osoitetta,
oi kotijumalat,
puhukaa vanhasta muistista edes
muutama lause, en ehdi lukea
viestejänne. Kulkea yli

nekaj otrok eden za drugim,
več let garanja za poln delovni čas
na enem kvadratnem metru,
ne zganjaš cirkusa za malenkosti,
ker je tako veliko v igri.
Nisi več tista vrtnica, pimpinella, rosabella,
zdaj si substrat: prst
in grudice, ki ne zgnijejo.
Tisti šibkejši se vdajo že
pred prvim napadom trme;
otrok se je naučil govoriti in zdaj
govori čisto nekaj drugega, kot sem pričakovala.

Zjutraj sem dobila novico o smrti,
bila je tiste vrste, ki ti da vedeti:
mi smo naslednji. Veter kašlja,
da se njegova pljuča sesedejo; knjige na polici,
pisma brez naslovov,
oh, bogovi domačega ognjišča,
vsaj nekaj besed povejte
o starem spominu; nimam časa,
da bi brala vaša sporočila, prehodila

kids coming next after next,
years of full-time labour
in a square metre where
you make no point about peccadilloes,
because so much is at stake.
You're no longer a rose,
pimpinella, rosabella,
but subsoil: loam
and spots of unrottable compost.
A feebler person would have reversed on
the first tantrum;
the child's learnt to say things
and is saying things
I never thought would come.

This morning there was news
of a death, the breath of knowing
you're next in line. The wind coughs
and lungs collapse; books on the shelves,
letters still unaddressed,
oh, household gods,
let's have a nod or two from
the memoried past – I've
no time to read your messages,

vaihtelevien äärten, hauraiden kynnyspuiden,
paksujen kirjojen, joista
ennen tulin kylläiseksi,
onneksi nyt on se suklaa,
kitkerä kuin kalenterin lehti,
ja musta kahvi, sydämeni tähden, sydämeni tähden,
on laatumoppi jolla voin aina
pestä kylppäriin putsplank
niin on yksi soppi maailmassa puhdas.
Syvältä räkätaudin uumenista
korinaa sopimattomista aiheista,
lapset eivät nukahda tällaiseen,
saati äidit, unohdetaan iltalaulut,
jätän yölampun palamaan
ja siirryn toiseen ulottuvuuteen,
kaikki on nyt toisin, kerta kaikkiaan: ei rakastuta
päättä pahkaa, ei tehdä äkkilähtöjä,
ankkuri on pohjassa ja päivät niin painavia
ettei ole varaa enää olla vakava.

spremenljive razdalje, prestopila trhle
pragove, debele knjige, ki so
me nekoč nasitile, na srečo
imam zdaj čokolado,
grenko kot listek na koledarju
in črno kavo, za moje srce, za moje srce,
imam profesionalno krpo, z njo lahko vedno
počistim kopalnico, da se blešči
in je vsaj en kotiček na svetu čist.
Nekje iz globin smrkavosti
prihaja hropenje o neprimernih temah,
ob tem otroci ne bodo zaspali,
kaj šele mame, pozabimo na uspavanke:
nočno lučko bom pustila prižgano
in se prestavila v drugo dimenzijo,
zdaj je vse drugače, za vedno: ne zaljubimo
se več brezglavo, ne odidemo na vrat na nos,
na dnu leži sidro in dnevi so tako težki,
da si ne moremo več privoščiti resnosti.

no time to strive
across altering distances, those fragile thresholds,
through thick thrilling books that
once gave me my fill;
luckily there's now the thrill
of chocolate bitter
as a page of the calendar,
and black coffee, for my heart's sake, for my heart's
sake,
there's this superior mop I can always
buff the bathroom spotless with,
creating one cranny of the universe that's clean.
Snotty-cold-type burbling-on
about unsuitable topics – that
won't send the kiddies off to sleep,
let alone their mothers, and let's forget the lullabies:
I'll leave the nightlight burning
and move to another dimension;
everything's altered now, once and for all:
you don't fall in love head over heels, you don't
flit through a quick exit,
the anchor's hooked below and the days so fraught
you've no resource in seriousness any more.

(silta)

1.

Silta korkealla kaareutuu
valoa vasten eheänä,
ja osoittelen:
olen kulkenut tuolla.
Kuulkaa, olen kulkenut
pitkin sileitä puita,
katsellen kuuta, pilviä,
taivaan rajaa.
Järjestyksessä
kirjat yksiössä
kaupungin katot
keskustelut kahviloissa
ruusunterälehtiä kupissa.
Sileät kädet öljyssä uitetut,
ei kämmenten rakkoja, multaa haavoissa,
ei pippuroitua kyynelvettä
haudankaivajan kuutamourakkaa.

(most)

1.

Most se boči nekje visoko,
iz enega kosa proti svetlobi,
jaz pa kažem:
tam gor sem hodila.
Poslušajte, hodila sem
po gladkem lesu,
gledala sem luno, oblake,
obzorje.
Vse je bilo urejeno:
knjige v garsonjeri,
mestne strehe,
pogovori v kavarnah,
cvetni listi vrtnice v skodelici.
V olje pomočene roke so bile gladke:
brez žuljev na dlaneh in umazanije v ranah,
brez skelečih solz,
z luno kot grobarjem.

(bridge)

1.

The bridge curves on high,
all-of-a-piece against the light,
and I keep pointing:
look, I've walked up there.
Listen, I've walked
over the smooth timber
staring at the moon, the clouds,
the skyline.
All was in order:
the books in my bedsit,
the city roofs,
the conversations in cafés,
the rose petals in my cup.
Sleeked in oil my hands were smooth,
no blistered palms, no dirt in the wounds,
no smarting teardrops
for moonlighting as an undertaker.

Lapsi ei usko:
en minä osaa.
En minä mahdu.
Ennen mahduin, sanon,
olin laiha, kävin hiljaista siltaa.
En kerro miten karkasin: levisin
purkutaloihin ja ratapihoille,
takahuoneitten sirpalelattiolle
öisille metsäaukeille
miten tulin rytisten alas
kun avasin suuni
ja unohdin askeleet,
kun merenmies kiskaisi nilkasta
kietoutui polttava vita
ja vesi oli soista ja ruskeaa,
täytti silmät kun sukelsin.
En kerro, en sitäkään kerro
miten paperit tahriintuivat
ja laulu nitkahti nuotin viereen,
kumpusi uumenesta
tumma veri, kaukaa tuttu.

Otrok mi ne verjame:
ne morem.
Ne bi prišla skozi.
Nekoč sem prišla, rečem,
bila sem vitka, hodila sem po tihem mostu.
Ne povem, kako sem pobegnila: razpršila sem se
med razpadajoče hiše in ranžirne postaje,
med tla zadnjih sob, polna trsk,
med nočne gozdne jase,
niti kako sem s treskom padla,
ko sem odprla usta
in pozabila gledati pod noge,
ko me je vodni mož zgrabil za gleženj,
okoli njega ovil goreč dristavec,
voda je bila močvirnata in rjava,
napolnila mi je oči, ko sem se potopila.
Ne povem, tudi tega ne povem,
kako so se listi umazali
in je skladba spolzela z not,
iz globin je privrela
temna kri, znana od nekoč davno.

The child doesn't believe:
I wouldn't be up to it –
I wouldn't squeeze through.
I did used to, I say,
I was slim, walked the quiet bridge.
Won't tell him how I fled:
how I spread myself around
in derelict houses and railway yards,
on the splintery floors of back rooms,
in nocturnal woodland clearings,
or how I
crashed off the bridge
when I opened my mouth
and missed my footing,
had my ankle grabbed by the merman
and was trapped in burning pondweed
with marshy brown water
filling my eyes as I went under.
I shan't tell that, and I shan't tell either how
my papers got filthied
and the song washed off the music,
and dark blood welled up from the depths,
familiar from long ago.

Kaunis, kaunis silta, lapsi sanoo,
se kaartuu: balettianssijan uuma,
marmorinilkan kaari,
vitivalkoinen, klassinen,
tyylipuhdas.

On kaunis, tuo on kaunis,
siltaa pitkin pääsee
jalat kuivina virran yli,
minä sanon, opetan.

Kako lep, lep most, reče otrok,
boči se: pas balerine,
lok marmornatega gležnja,
čisto bel, klasičen,
stilski.

Lepo je, ja, to je lepo:
če greš čez most,
suhih nog prečkaš reko,
mu rečem, ga učim.

A beautiful, beautiful bridge, says the child,
it curves: a ballerina's waist,
the arc of a marble ankle,
pure white, classic,
stylish.

It's beautiful, yes that is beautiful;
crossing over the bridge
you cross the stream with dry feet,
I say, teaching him.

(latua!)

1.

Hiihdin oksien kaariportista
lumimetsään, ladulle
ja huutelin sinulle kauas edelle:
nyt tajuan! Penelope oli synnyttänyt!
Sankarimatka ajat sitten tehty,
hyppy tuntemattomaan, käynti manalassa,
ihme ja itsensä voittaminen –
voi Odysseus, sinulle tuli kiire.
Kaadun rähmälleni hankeen,
suksi tarttuu oksaan,
jossain kaukana päästelet vapaana mäkeen,
kaukana rullaavat täydet rekat,
kudon kangasta päivät pitkät,
lumi sataa hiljalleen ja hautaa minut.

Olen huitaissut taikalähteen pintaa
suksisauvalla, rikkonut yksiöisen jään

(hop!)

1.

Skozi obok drevesnih vej sem na smučeh
pritekla v zasnežen gozd, na stezo,
in ti daleč naprej zaklicala:
Zdaj razumem! Penelopa je rodila!
Junaško potovanje že zdavnaj končano,
skok v neznano, obisk Hada,
čudež in zmaga nad samim sabo –
oh, Odisej, mudilo se ti je.
Na trebuh se vržem v sneg,
smučka se zatakne za vejo,
v daljavi drviš navzdol po klancu,
nekje daleč se prevažajo polni tovornjaki,
vse dneve bom tkala svoje blago,
sneg bo počasi padal in me prekril.

S palico sem se dotaknila površine
čudežnega izvira, razbila led ene noči

(Give way!)

1.

I skied through an arch of trees
into snow-forest, onto the track,
and yelled to you from far back:
'Now I know! Penelope had given birth!'
The antique heroic journey,
the leap into the unknown,
the way down into Hades,
the miracle and the self-conquest –
Oh Odysseus, you had to rush.
I fall flat on my face in the snow,
a ski stuck in a bush,
and somewhere far away you're flashing downhill,
far away freighted trucks are trundling along,
I'm weaving my web unhurrying,
day in day out,
and snow's gently descending and burying me.

I've taken a swipe at the surface of the magic pond
with my ski pole, I've smashed the one-night's ice

ja siihen heijastuvat kuvat,
värit joihin koetin suojautua.
Lähde on sotkuinen kaleidoskooppi
jossa palat helisevät, pohjalla on
tieto ja totuus: harmaa ja kultainen rihma,
ne pitää muovata palloksi ja heittää,
kutoa leijaksi pitkään naruun.

Olen sormeillut seinänvieruspölyä,
nyt on käsissä verevää savea ja hyvä sitko
anna vielä vähän aikaa että ehdin,
vanhat viisaat naiset
kääntyvät usein outoon suuntaan,
vitivalkea hilkka päässä
keräilevät posliininkappaleita:
onni on tuottaa toisille hyvää oloa.

Yöt valvon ja näen
ladun päähän: lumi sulaa
ja lapset hyppivät kurassa paljain jaloin,
harakansaappaissa, lapaluut terävät,

in podobe, ki so se zrcalile v njem,
barve, s katerimi sem se želela zakriti.
Izvir je pomešan kalejdoskop,
njegovi deli cingljajo, na dnu
sta znanje in resnica: siva in zlata nit,
treba ju je zmečkati v žogo in vreči,
iz njiju splesti dolgo zmajevo vrv.

S prsti sem se dotikala prahu ob steni,
zdaj imam na rokah svežo, lepljivo glino,
daj mi še malo časa, da jo oblikujem;
stare pametne ženice
se pogosto obračajo v čudno smer,
s snežno belimi čepicami na glavah
zbirajo porcelanaste predmete:
sreča je prinašati veselje drugim.

Ponoči bedim in vidim
do konca steze: sneg se tali
in otroci bosih nog skačejo po blatu,
njihove noge, podobne sračjim, z ostrimi lopaticami

and the pictured images, colours
I tried to camouflage myself with.
The font's a fouled-up kaleidoscope
with the bits rattling, and on the bottom
knowledge and truth: they're a thread of grey and gold
I've got to roll into a ball I could throw
or weave into a kite's long rope.

I've fingered the dust by the wall,
and now I've slicked my hands on
full-blooded, ripe, sticky clay;
give me a little more time to mould it;
wise old women
often take off in an odd direction,
bonneted with snow-white
they rescue pieces of porcelain,
happiness is making others feel good.

I lie awake at night and see
down to the end of the track: the snow's melting
and the children are messing about in the mud
with bare feet, making them bird-legged,
their shoulder blades sharp,

tukka valosilkkiä kuin vastasyntynyt aurinko.
Päivällä tehdään vessapaperirullista kiikari
ole hyvä, sillä näkee totuuden
mutta älä säiky, se on kalju ja
riisuttu, ei se ole yhtään mitään
ennen kuin viskaat sen koneistoon
pyörimään, rusementumaan rattaissa,
syötät lopputuotteen nälkäisille.

Älä naura. Moni jää puolitiehen,
paistattelemaan oivallukseen,
mitä tietäisin siitä, tabula rasa,
lukemattomat tekstit
katoavat minusta kuin suuren hihan pyyhkäistessä,
aivastaessa, tuhahtaessa,
kun ammennan puuroa lautasille,
ammennan kultaista puuroa.

in lasmi iz svetlobne svile kot pravkar rojeno sonce.
Podnevi naredimo daljnogled iz rolic vece papirja:
Izvoli, z njim boš videla resnico,
a ne prestraši se, plešasta je
in slečena, sploh ne obstaja,
dokler je ne vržeš v stroj
in jo zavrtiš, da jo zdrobi kolesje,
s končnim izdelkom pa nahraniš lačne.

Ne smej se. Veliko jih ostane na pol poti,
nastavljajo se uvidu,
a kaj bi jaz vedela o tem, sem *tabula rasa*,
neprebrana besedila
izginejo iz mene, kot bi jih obrisal velik rokav
medtem ko kihnem ali prhnem,
ko zajemam kašo na krožnike,
zajemam zlato kašo.

their hair light and silky as a newborn sun.
By day we make binoculars out of toilet rolls —
here you are, you'll see the truth with them,
but don't get scared, it's bald,
and, stripped off, it's nothing at all,
till you toss it into the works
to spin round, getting crushed in the cogs:
you feed the final product to the hungry.

Don't laugh. Many stop half way,
basking in an insight,
what would I know about that, I'm a *tabula rasa*,
the unread texts
vanish from me as if swept by a great sleeve
with a sneezing and a snorting;
when I ladle porridge onto the plates,
I'm ladling golden porridge.

2.

Aina kannattaa lähteä hiihtämään
mutta näin vanhaksi oli eletävä
että sen oivalsin.

Aina pitää mennä lumimetsään,
märkään metsään
kanervien ja varpujen joukkoon.
Nyt notkelmassa, loppumatka
ylämäkeä, sitten kotona.

Saunassa voi hautoa vanhoja luitaan,
mutta eivät ihmiset nykyään vanhene,
keski-ikä ei ala 35-vuotiaana
eikä nelikymppisenäkään,
nykyisin kaikki kuolevat nuorina.
Kämmenselässä on ryppyjä,
valvomisen juonteet silmien alla,
farkut on silti tiukat ja pohkeet,
loppuun asti, hiihdän suu veressä
ja ikävöin notkoa, jossa kasvoi
vesaikkaa, pehmeää pajuntuoksua,
märän kuoren alla maitoinen nila,
paljaita vauvoja kainalossa, rinnoilla.

2.

Tek na smučeh je vedno dobra ideja,
a morala sem živeti tako dolgo,
da sem to spoznala.

Vedno je lepo iti v zasnežen gozd,
v moker gozd,
med resje in vejevje.

Zdaj si v kotanji, ostanek poti
vodi navkreber, potem domov.

V savni si lahko pregreješ stare kosti,
a saj ljudje se zdaj ne starajo več,
srednja leta se ne začnejo pri petintridesetih letih,
niti pri štiridesetih,
zdaj vsi umrejo mladi.

Na hrbtni strani dlani so gube,
pod očmi razice od neprespanih noči,
a kavbojke so še vedno napete in meča tudi,
vse do konca bom smučala s krvjo na ustih,
pogrešala bom kotanjo
z mladim gozdom, nežen vonj po vrbah,
pod mokrim lubjem mlečno bel floem
in gole dojenčke v naročju, na prsih.

2.

It's always worth it to take to your skis,
but I had to be this old
to know it.

You've always got to go to a snow-forest,
to a wet forest
and join the heather and twigs.

You're down in a hollow, then uphill
on the way home, then home.

In the sauna you can brood over your old bones,
but people don't age these days,
the middle years don't start at 35
not even at 40,
in our time everyone dies young.
I've wrinkles on the backs of my hands,
bags under my eyes from sleepless nights,
yet my jeans are tight, and my calves,
and till the end I'll ski, with blood in my mouth,
and yearn for the coppiced hollow
with its soft smell of willow
and the milky white bast under the wet bark,
and toting naked babies under my arms, at my breast.

Totuus on taas uusi, astu virtaan,
se mikä eilen teki onnelliseksi
ei auta enää, palleaa kiristää,
tyhjiys ottaa vallan
ja tarvitset uutta vastusta, hiihdä kovempaa,
uuvuksissa ja hiessä voit tajuta,
kovissa löylyissä voit tajuta,
aallonharjalla voit tajuta
jotain uutta, sitä ei saa pukea
valepukuun, puhu selvästi, astu lautalle,
tienviitta lepattaa uutta suuntaa.
Kiillota tiskipöytä, heitä yrttikimppu soppaan,
kestä tyhjiys, se valaa uuteen muotoon,
kuin kylmä vesi muovaa uudenvuodentinan
ja lapsen nyrkki muovailuvahalinnut,
ruskeat ja tynkäsiipiset.

Resnica je spet nova, stopi v reko,
tisto, kar te je včeraj osrečevalo,
ne pomaga več, trebušna prepona se zateguje,
praznina prevzema oblast,
potrebuješ nov odpor: smučaj hitreje,
izmučen in preznojen boš morda spoznal,
v vroči savni boš morda spoznal,
na grebenu vala boš morda spoznal
nekaj novega, česar ne moreš
zakrinkati; govori jasno, pojdi na trajekt,
plapolajoči smerokaz kaže novo smer.
Zlošči odcejevalnik, vrzi prgišče zelišč v juho,
zdrži praznino, ulila ti bo novo obliko,
kot hladna voda oblikuje staljen kositer za novo
 leto
ali otroška pest ptice iz plastelina,
rjave in s štrcljastimi krili.

The truth's new again, step into the stream,
what made you happy yesterday
won't today, your diaphragm's tightening,
emptiness is gaining power
and you need a fresh backlash: ski harder,
weariness and sweat may make you aware,
a hot sauna may make you aware,
crested a wave may make you aware
of something new, and it's not to be
tarted up; speak out, get on the ferry,
the fluttering signpost's pointing a new way.

Polish the draining-board, throw some herbs in the
 soup,
endure the emptiness, it'll mould you anew,
like the fortune-telling hot tin
chucked in the cold-water bucket on New Year's Eve,
or, formed by a child's fist,
brown plasticine birds with stubby wings.

translated by Herbert Lomas

Kahdeksas päivä

1.

Kun olen seitsemän päivää puhumatta, saan runon. Runo heijastuu pellonlaidan ojaan, sammakonkudun keskelle. Vesi on lämmin ja liukas, muistan että olin nuori, pulmunen, peiponen, suokukka, maakukka. Tuomi tuoksui, rentukan mykiö kämmenellä kevytyössä, unen vitiriepu narulla kuivui, tuuli tempoi.

Ihmiset sanovat mitä sattuu, joka tiilen otin reppuun, sillä lailla ei taloa synny, syntyy tähystystorni ja taakka. Rosoiset kulmat, halkeamien kartta. On lopun ikää mihin suunnistaa. Riepu olikin hienoin pitsi, sekin oli unta, valkeampi meren vaahtoa, kauniimpi koivua, tuoksui voille ja vehnäsilte:

olin tyttö ja pyyhin sillä puhtaiksi portaat. Omin käsin pitsiä metsäntummaa vasten, pidän sen, on paljon tehtävissä, olen kahdeksannen päivän hiljaa ja katson mitä tapahtuu.

Osmi dan

1.

Ko sedem dni ne govorim, dobim pesem. Odseva v jarku ob robu polja, sredi žabjega mrešta. Voda je topla in spolzka, spomnim se, da sem bila mlada, snežni strnad, ščinkavec, močvirna roža, zemeljska roža. Čremsa je dišala, očesna leča kalužnice na moji dlani v poletni noči, bele cape sanj so se sušile na vrvici, veter jih je premetaval.

Ljudje rečejo, karkoli jim pride na pamet, vsako opeko sem dala v nahrbtnik, čeprav tako ne nastane hiša, nastaneta le stražni stolp in breme. Grobi vogali, zemljevid razpok – do konca življenja se bomo lahko orientirali po njem. Capa je bila v resnici najbolj fina čipka, tudi ta le iz sanj, bolj bela od morske pene, lepša od breze, dišala je po maslu in pšenici:

bila sem punčka, z njo sem brisala stopnice.
Čipke v mojih rokah na ozadju gozdne temine,
držim jo, veliko je treba postoriti, tiho sem še osmi dan in gledam, kaj se bo zgodilo.

The Eighth Day

1.

Once I am silent for seven days, I receive a poem. It is reflected in the ditch along the edge of the field, there amid the frogspawn. The water is warm and slippery, I remember I was young, a snow bunting, a finch, bog-flower, land-flower. The heady aroma of the bird cherry, the cornea of a kingcup in the palm of my hand on a spring night, the white rag of dream hung out to dry, tugged in the wind.

People say all kinds of things, every brick I place in my bag, though that won't make a house, only a watchtower and a heavy burden. Rough corners, a cartography of cracks that we have the rest of our lives to navigate. The rag was of the finest lace, it too a dream, whiter even than the crests of waves, more beautiful than the birch, smelling of butter and wheat:

I was a girl and I used it to wipe clean the steps. Lace, in my very hands, there against the forest dark, I hold it, there is much to do, I am silent for an eighth day and watch what happens

2.

Kahdeksantena päivänä nousee laulu. Se on siitä ojasta ja osmankäämien villasta, jota piennar kasvaa. Se on tuomen tahmeasta tuoksusta. Uskosta että lankaa riittää ja riittää, yhä uusia kuvioita liinaan. Se on siitä mudasta pohkeisiin saakka, kun kahlaan veteen ja pohja ei pidä.

3.

Aamun rantaan on ajautunut oksia, uppotukki, vedellä täyttynyt pullo ja verkonkoho. Istun kalliolle ja tuijotan viestejä, hieron hiekkakiviä käsissä. Mikään ei ole täällä sattumalta. Katson kivikkoa, aaltojen hiomaa lasia kunnes näen maiseman.

2.

Osmega dne se dvigne napev. Prihaja iz jarka in iz laskov rogoza, ki raste ob robu polja. Prihaja iz gostega vonja čremse, iz prepričanja, da se bo nit kar nadaljevala in nadaljevala, da bodo na čipki nastajale vedno nove podobe. Prihaja iz blata, ki mi sega do kolen, ko brodim po vodi in se tla udirajo pod mano.

3.

Zjutraj na obalo naplavi veje, plavajoče deblo, z vodo napolnjeno steklenico in plovec z ribiške mreže. Usedem se na skalo in strmim v sporočila, v rokah drgnem peščenec. Nič ni tu po naključju. Gledam skalnato obalo in steklo, ki ga je zgladilo morje, dokler ne zagledam pokrajine.

2.

On the eighth day, a song rises up. It comes from the ditch, from the fur of the cattails growing along the verge. It emerges from the viscous scent of the bird cherries, from the belief that the thread will go on and on, ever spinning new patterns into the lace. It comes from the mud that reaches up to my knees when I wade into the water and the bottom gives way.

3.

The morning beach is strewn with branches, a snag, a bottle filled with water, a fishing buoy. I sit down on the cliff and stare at the messages, rub the sandstone in my hands. Nothing is here by accident. I look at the rocky shore, the glass smoothed in the waves, until I perceive the landscape.

4.

Kun on käynyt pohjassa, tietää. Että siellä on kiviä, simpukoita, pyöränvanne, joita virta liikuttaa. Hiljaisuus. Pinnalta kantautuu puhetta ja moottorin ääntä.

Näin siellä nimeni, ihan itsekseen, aallot irrottivat kirjaimia toisistaan, ne kelluivat aikansa, vettyivät täyteen.

5.

Kun alan piirtää, piirrän aina ihmisiä. Epävakaalla viivalla, tulossa kohti. Viistossa valossa rantakallioilla, suuri aalto horisontissa. Piirrän ihmisten ilmeitä, sanoja päällekkäin, sormia, vieraan kielen kirjaimia.

6.

Kun olen piirtänyt ihmisen, tulee talo. Se avaa lukkonsa minulle, ihminen tarvitsee katon päänsä päälle. Tämä on ennustus, tiedän sen, totuus syntyy kirjoittamalla siitä.

4.

Ko si bil enkrat na dnu, veš. Veš, da so tam kamni, školjke in obroč kolesa, ki jih nosi tok. Tišina. Z gladine prinese šum govora in zvok motorja.

Tam zagledam svoje ime, samo zase je, valovi so ločili črke eno od druge, da so nekaj časa lebdele, popolnoma premočene.

5.

Ko začnem risati, vedno rišem ljudi. S tresočo roko, črta se pomika navznoter. V poševni svetlobi na obalnih skalah, z velikim valom na obzorju. Rišem njihove izraze na obrazu, besede eno čez drugo, prste, črke tujega jezika.

6.

Potem, ko narišem človeka, pride hiša. Odklene mi svoje ključavnice, človek potrebuje streho nad glavo. Napoved je, to vem; resnica se rodi, ko pišemo o njej.

4.

When you've been down to the bottom, you know. You know there are stones down there, shells, a bicycle spoke carried in the current. Silence. The boom of speech and a motor on the surface.

I saw my name there, all by itself, the waves pulling letters one from the other, they floated for a moment, soaked through.

5.

When I start to draw, I always draw people. A quavering line, moving inwards. Oblique light on the shore, a large wave along the horizon. I draw people's expressions, their words one upon the other, their fingers, the letters of foreign tongues.

6.

Once I have drawn a figure, then comes the house. It opens its locks for me, people need a roof over their head. This is a prediction, I know that, the truth is born when we write about it.

Sisällys

<i>Tässä on Valo ja hän retkeilee saaristossa</i>	4
<i>Kun ollaan käsittämättömän reunalla</i>	6
<i>Kunpa tietäisin! – Pitää tietää, jos on aikuinen</i>	8
<i>Hän on ripoteltu harvakseltaan</i>	12
<i>Taas vajonnut monttuun savea suut silmät täynnä</i>	14
<i>Se mitä nimitit onneksi</i>	16
<i>Pöydälle N. oli jättänyt viestin</i>	18
(metri kertaa metri)	20
(silta)	26
(latua!)	32
Kahdeksas päivä	42

Vsebina

<i>Tu je Valo, hodi naokrog po otočju</i>	5
<i>Ko smo na robu nedoumljivega</i>	7
<i>Ko bi vsaj vedela! – Moraš vedeti, če si odrasel</i>	9
<i>Potresena je tu in tam</i>	13
<i>Spet si spuščen v jamo, usta in oči polna ilovice</i>	15
<i>Tisto, kar si imenovala sreča</i>	17
<i>N. je na mizi pustila sporočilo</i>	19
(kvadratni meter)	21
(most)	27
(hop!)	33
Osmi dan	43

Contents

<i>Here is Light, he is wandering in the archipelago</i>	5
<i>When we are on the edge of the incomprehensible</i>	7
<i>I wish I knew! – You have to know, you are an adult</i>	9
<i>She has been sprinkled here and there</i>	13
<i>Once again sunk into the pit mouths eyes full of clay</i>	15
<i>What you called happiness'</i>	17
<i>N. had left a message on the table</i>	19
(a square metre)	21
(bridge)	27
(Give way!)	33
The Eighth Day	43

Johanna Venho

(1971, Finska) je ena najpomembnejših finskih pesnic in pesnikov svoje generacije. Leta 2001 je za svojo drugo pesniško zbirko *Brez zemljevida (Ilman karttaa, 2000)* prejela nagrado kritikov za »umetniški preboj leta«. V zadnjih letih je J. Venho objavila tri romane za odrasle, pet otroških romanov, v sodelovanju s številnimi finskimi ilustratorji pa tudi več slikanic. *Eno samo slavje (Yhtä juhlaa)*, njena zbirka iz leta 2006, je prejela več nagrad in nekaj zelo dobrih kritik. Leta 2009 je Johanna Venho objavila zbirko *Tu je svetloba (Tässä on valo)*. Njena najnovejša pesniška zbirka *Pesmi otoka (Saaren runot, 2017)* je potovanje v samoto, na otok, kjer se mora človek soočiti s svojo preteklostjo in svojimi predniki. Aktivna je tudi v drugih vlogah na literarnem polju: nekaj časa je bila glavna urednica revije za poezijo, občasno piše kritike, ob tem pa je še učiteljica kreativnega pisanja

(1971, Finland) is one of the most prominent poets of her generation in Finland. In 2001 she won the Critics Award as “artistic breakthrough of the year” with her second collection *Without a map (Ilman karttaa, 2000)*. In recent years, Venho has published three novels, five children novels and a number of picture books, working with many Finnish illustrators. The poetry collection of 2006, *All of a party (Yhtä juhlaa)* won several prizes and was a success also in critics. In 2009 she published *Here is light (Tässä on valo)*. Her newest collection *Poems of the island (Saaren runot, 2017)* is a journey to loneliness, to an island, where a person also has to face her past and ancestors. Venho is also an active collaborator in literature, having been a chief-editor of a poetry magazine, an occasional critic and also a teacher of creative writing.